

Божана С. СОЛУЈИЋ*

Универзитет Алфа БК

Факултет за стране језике

Тамара М. ЈЕВРИЋ**

Универзитет у Приштини са привременим седиштем у Косовској Митровици

Филозофски факултет

ПОЈМОВНА МЕТОНИМИЈА У МЕДИЈСКОМ ПОКРИВАЊУ ДИЈАЛОГА ИЗМЕЂУ СРБИЈЕ И КОСОВА И МЕТОХИЈЕ У СРПСКИМ И АНГЛОФОНИМ МЕДИЈИМА

Апстракт: Рад се бави анализом појмовне метонимије у медијском дискурсу на корпусу вести из августа 2022. године које покривају дијалог Србије и Косова и Метохије. Циљ рада је да се утврди фреквенција појављивања појмовне метонимије у вестима на српском и енглеском језику, како би се утврдило да ли је одређени тип метонимије присутнији у неком од језика. Пореде се метонимије у оквиру *идеализоване коинтегративне модела* места у текстовима, али и на фотографијама које прате новинску причу, и анализирају се могуће импликације.

Кључне речи: појмовна метонимија, метонимија места, когнитивна лингвистика, мултимодална анализа, идеологија.

УВОД

Појмовна метонимија је, као и појмовна метафора, утемељена на нашем позадинском знању и искуствима. Суштински, то је механизам путем ког се реферира на једну ствар путем друге, са којом је она на неки начин повезана. Другим речима, омогућава нам да одређени појам схватимо кроз његов однос са другим појмом. Драгићевић (2010: 163) наводи фразеологизме као најбоље примере појмовне метонимије, јер се у њима „цела слика тумачи као знак за разумевање неке појаве којој је изворна слика саставни део.” Дати фразеологизми укључују следеће примере: *засукајти рукаве, дићи нос, показати зубе, или имајти скривене руке*. Бројни су покушаји да се појмовна метонимија дефинише у пољу когнитивне лингвистике као, на пример, настојање да се разграничи од теорије прототипа, где члан одређене класе постаје представник исте, нпр. *јолуб* је прототипични пример категорије *јишица*. Кевечешова и Раденова (1998: 39) дефиниција сумира до тада познате теорије из ове области и метонимију дефинише као когнитивни процес у коме један појмовни

* Асистент, bozana.solujic@alfa.edu.rs

** Ванредни професор, tamara.jevric@pr.ac.rs

ентитет – преносник, пружа ментални приступ другом појмовном ентитету, који представља циљ, и то у оквиру истог домена или *идеализованог когнитивног модела* (у даљем тексту ИКМ).¹

Улога метонимије у језику примарно је референцијалне природе и користи се у реалним, свакодневним ситуацијама. Поред референцијалне, Литмор (2015) наводи и друге улоге, које обухватају и улогу наглашавања информације, постизање кохезије и кохеренције у тексту (нпр. реченице *Желео је да њоштане краљ, Био је уморан од чекања, Мислио је да ће ојров њослужити добро*, повезане су метонимијским односом узрочности (Литмор, 2015:89)), потом егзофоричку референцију (позивањем на информације ван текста), као и илокуциону улогу коју метонимија има у индиректним говорним чиновима (између људних питања и наредби постоје јасне метонимијске везе у позадини које ублажавају наредбе и захтеве). И, коначно, улога метонимије у успостављању веза и дискурских заједница. Овде треба нагласити и то да је појмовна метонимија присутна не само у усменој и писаној комуникацији, већ и у невербалној комуникацији, у гестовима, као и у знаковном језику. Већина наведених улога функционише и на плану изван текста. Мултимодалном анализом метонимије у фотографијама баве се Каталано и Воу (2013), анализирајући Латинамериканаце у медијима кроз призму теорије о метонимији.

У поређењу са појмовном метафором, Лејкоф и Џонсон (1980: 40) тврде да је лакше одредити порекло метонимијских појмова него метафоричких, будући да метонимија укључује директне асоцијације. Ипак, иако је једноставније одредити одакле метонимијски пренос проистиче, Литмор (2015: 103) истиче да је он и далеко суптилнији од метафоричког и да из тог разлога појмовна метонимија може бити коришћена као средство манипулације.² Учестало је коришћење метонимије и у политичком и у медијском дискурсу, где се она може користити како би се нагласиле позитивне карактеристике једне групе, док се у исто време истичу негативне карактеристике друге групе, што може указивати на идеолошку позадину текста. Рецимо, у примеру *Наполеон је изгубио у Вајерлоу*, јасно је да није лично Наполеон тај који је изгубио битку, већ његова војска. Међутим, користећи метонимијски пренос у овом случају, постиже се језичка економичност, будући да се не залази у веће описе, али се са друге стране њеним коришћењем ставља и већи акценат на Наполеонову значајну улогу у поменутом поразу (De Mendoza Ibáñez & Hernández 2012:34). На сличан начин, у примеру *Никсон је домбардовао Хануј* појмовном метонимијом се нагласак ставља на Никсонову улогу у том догађају (Lakoff & Johnson 1980: 40).

- 1 Типологија идеализованих когнитивних модела (ИКМ) према Радену и Кевечешу (2014: 315–325) обухвата: *ИКМ ствари* и *њеног дела*, *ИКМ скале*, *ИКМ састава*, *ИКМ догађаја*, *ИКМ категорије* и *члана*, *ИКМ категорије* и *својства*, *ИКМ скраћења*, *ИКМ радње*, *ИКМ ојажњања*, *ИКМ узрочности*, *ИКМ производње*, *ИКМ контроле*, *ИКМ њосеовања*, *ИКМ садржавања*, *ИКМ места*, и *ИКМ измене*.
- 2 Један од примера коришћења метонимије у негативном значењу у англофоним медијима је фраза *совјетска њрејња* (енгл. the Soviet threat) коју Ферклаф (2015) наводи у својој анализи пресупозиција. Метонимија *совјетска њрејња* у медијском дискурсу означава Русију и има изразито негативну конотацију, те доводи до општег осећаја опасности и угрожености Велике Британије и западних земаља од Русије.

Овај рад примарно ће се бавити анализом примера у оквиру ИКМ места које се јављају у политичком и медијском дискурсу. Метонимије простора које се јављају у литератури укључују следеће метонимије:

1. МЕСТО – СТАНОВНИЦИ (на пример *Чачак ноћас није спавао збој низа дејтонација после експлозије у фабрици „Слобода“*),
2. СТАНОВНИЦИ – НАСЕЉЕНО МЕСТО (*Французи су били домаћини Свейској њрвенсџа у фудбалу* (Раден & Кевечеш, 2007 у Расулић & Кликовац, 2014:324)),
3. МЕСТО – ИНСТИТУЦИЈА (*Вол сџирић је у џаници, Београд и Зајреб слојни у одбрани дејтонске БиХ*),
4. ИНСТИТУЦИЈА – МЕСТО (*Бакинџемска џалајџа оџкрила до када ће џирајџи џериод жалосџи збој смрџи краљџице*),
5. МЕСТО – ДОГАЂАЈ (*Тјенанмен одредио кинески џуџи у рејресџију*),
6. ДОГАЂАЈ – МЕСТО (*Бџил, Бојник, Плавна* (Раден и Кевечеш, 2007 у Расулић & Кликовац, 2014:324))

Подврсте метонимије МЕСТО – ИНСТИТУЦИЈА на коју посебно обраћамо пажњу у овом тексту укључују односе ПРЕСТОНИЦА – ВЛАДА и ДРЖАВА – ВЛАДА.

Питање које се прво поставља у овој анализи, када се изолују примери имена градова и држава у тексту из корпуса, јесте како одредити да ли је име географског појма употребљено у свом дословном значењу места или је у питању његова метонимијска употреба. Овим питањем баве се највише Брдар (2007; 2015) и Брдар и Брдар-Сабо (2009), а за анализу у овом раду најбитнији су следећи закључци:

- а) Ако се у медијском и политичком дискурсу географски појам користи у служби субјекта у реченици онда је готово извесно да је у питању метонимијска употреба, посебно уколико се налази у наслову новинског чланка (нпр. *Београд и Пришџина џосџиџли доџвор*),
- б) Чак и када се ради о географском појму који је у склопу предлошке фразе, сматра се да је у зависности од контекста значење метонимијско. Брдар (2007: 27) чак има теорију да се и у наизглед дословним (чисто локационим) употребама тих појмова у зависности од контекста може тврдити да они сачињавају део метонимијског ланца. У примеру *Премџер суџира џуџијује у Берлин*, Берлин у служби прилошке одредбе за место мора бити посматран као пример метонимијске употребе зато што није у питању путовање личне природе, већ се посматра као део ситуације у којој политичар у својој званичној функцији одлази у посету која подразумева и своје званичне протоколе,
- в) Када говоримо о метонимијским ланцима, Брдар (2015) на примеру хрватског језика (што се може проширити у овом случају и на српски језик) показује да се метонимија јавља у склопу предлошких фраза више него у енглеском језику, будући да је у енглеском језику природнија употреба анафоричких израза са заменицама у којима ће се њима реферирати на већ споменут појам (*it, he*, итд.), док у хрватском или српском језику то није учестала појава, те се више пута користе предлошке фразе.

МЕТОДОЛОГИЈА

Корпус чине вести објављене крајем августа 2022. године које се баве дијалогом између званичника Србије и Косова. Новинска прича која чини окосницу ове анализе тиче се спровођења нових закона на Косову, најпре увођења регистарских таблица за српско становништво, а такође и увођења и признавања личних докумената. Анализа обухвата обраду исте новинске приче на српском и енглеском језику с циљем да се утврди фреквенција појављивања метонимијског преноса. Пореди се учесталост и природа употребе метонимије у оквиру ИКМ места у текстовима и анализирају се могуће импликације за изображавање нације, као и идеолошки аспект метонимије.

Медијска покривеност ове приче у страним медијима била је присутна у већини новинских листова, а одабрани су *Ројтерс* и *Би-Би-Си* на енглеском језику, док су на српском одабрани *Би-Би-Си* на српском и *Н1* (који је пренео Ројтерсову верзију). Ројтерсову верзију налазимо и у листу *Дојче веле* са мањим изменама, те је и тај лист укључен. Поменути листови су одабрани јер су новинске приче у овим листовима исте (са једне стране *Би-Би-Си* на енглеском и на српском, а са друге стране *Ројтерс* и *Дојче веле* на енглеском и *Н1* на српском). У текстовима су лоцирана места на којима се користе имена места коришћена у дословном и метонимијском значењу, а потом је упоређена употреба метонимије у енглеским и српским вестима. Коначно, део рада бави се и анализом метонимије у склопу мултимодалне анализе, кроз поређење уредничких избора фотографија које прате текст вести.

РЕЗУЛТАТИ

Вест објављена на српском језику у *Би-Би-Сију* има највећу фреквенцију у употреби метонимије. Уочено је 16 примера метонимије ПРЕСТОНИЦА – ВЛАДА, при чему је Београд коришћен седам пута, а Приштина девет пута. Неки од примера су:

Београд и Приштина постоје договор.

Специјални изасланик ЕУ за дијалог Београда и Приштине.

Србија успела да у договору са Приштином извуче најбоље могуће.

У случају метонимије ПРЕСТОНИЦА – ВЛАДА у овом тексту, у складу са претходно изнетим виђењем дословног и метонимијског обрасца употребе имена места, у обзир су узети и примери који би могли бити сврстани у обе категорије (попут *представници Српске листе на Косову, блиске властима у Београду...*; у делу *позиције у Београду, одјеци су мало друшћани; исто је и у Приштини*). Наведени примери су неодвојиви од политичког контекста, и као такви се не могу тумачити у чисто дословном значењу, тако да су сврстани у примере метонимије.

У истом тексту могу се наћи девет примера метонимије ДРЖАВА – ВЛАДА:

Како заиста изгледају прејевори Србије и Косова.

...документи која им издаје њихова држава Србија, али да је сигурно да Србија признаје лична документи припаднице власти.

Од поменутих девет примера, шест се односе на Србију, док се на Косово односе три примера. Са друге стране, у истој новинској причи објављеној у Би-Би-Сију на енглеском језику постоји знатна разлика. Наиме, за разлику од српске верзије, у којој смо видели 16 примера метонимије ПРЕСТОНИЦА – ВЛАДА, у енглеском тексту не налазимо ниједан пример исте. На преговарачке стране се углавном реферише користећи метонимију ДРЖАВА – ВЛАДА, те тако уочавамо 11 примера те метонимије (седам пута за Србију и четири пута за Косово). Оно што се запажа у енглеској верзији вести јесте и помен Русије, где се метонимија ДРЖАВА – ВЛАДА за Русију користи чак четири пута (*Is Russia involved?; Kosovo's government says Serbia is stirring up ethnic tensions and Russia is supporting it; Serbia and Russia are traditional allies; Following Russia's invasion of Ukraine, Serbia refused to join other European nations' sanctions regime.*).

Иста тематика обрађена је у *Ројтерс*, коју је потом пренео и *Дојче веле* на енглеском језику, а вест на српском језику пренео је лист *Н1* (у знатно краћој форми, те нема простора за веће метонимијске ланце). У *Ројтерс* можемо уочити 6 примера метонимије ПРЕСТОНИЦА – ВЛАДА:

Pristina accused *Belgrade* of instigating the riots,
Albanian-majority Kosovo declared independence from Serbia in 2008, but *Belgrade* has not formally recognized this.

Вест на српском језику има три примера истог подтипа метонимије (проблем око таблица између Београда и Пришћине; Пришћина је најавила да ће ипоцени да их примењује...), што је, имајући у виду разлику у дужини оба текста, близу броја примера које смо нашли у енглеској верзији. Међутим, метонимија ДРЖАВА – ВЛАДА се, као и у претходном пару новинских текстова, уочава више пута на енглеском језику – чак 23 пута, док у српском тексту налазимо само 2 примера.

Табела 1. Приказ броја примера метонимије у текстовима на српском и енглеском језику

	Би-Би-Си (енглески језик)	Би-Би-Си (српски језик)	Ројтерс и Дојче веле (енглески језик)	Н1 (српски језик)
Метонимија ПРЕСТОНИЦА – ВЛАДА	0	16	5	3
Метонимија ДРЖАВА – ВЛАДА	15	9	23	2

Шематски прикази фреквенције метонимије ПРЕСТОНИЦА – ВЛАДА и ДРЖАВА – ВЛАДА изгледају овако:

Шема 1. Метонимија
ПРЕСТОНИЦА – ВЛАДА

Шема 2. Метонимија
ДРЖАВА – ВЛАДА

АНАЛИЗА РЕЗУЛТАТА

Резултати анализе показали су да постоји јасна тенденција да се у српским медијима знатно више користи метонимија ПРЕСТОНИЦА – ВЛАДА него у англофоним медијима. Брдар и Брдар-Сабо (2009: 232–235) наводе примере метонимијске употребе имена престоница у медијима и износи теорију да је њихова појава у домаћим медијима веома ретка уколико су у питању „емотивно неутралне престонице“³. Могуће је да у овом случају односи између ових двеју балканских земаља имају своје глобалне одјеке који га могу сврстати у групу емотивно обојених престоница, али аутори налазе да се метонимија ПРЕСТОНИЦА – ВЛАДА у том случају углавном користи у страним медијима, а не у домаћим, што у овим текстовима није случај.

У домаћим медијима, аутори наводе, ова метонимија најчешће би се користила уз критику своје владе. Фреквенција употребе ових престоница као преносника ипак потврђује теорију аутора да коришћење везника *и* уз престонице доприноси томе да се имена тумаче заиста кроз метонимијски кључ, а не са критичким освртом, јер обе престонице ставља на исту дистанцу од аутора и читаоца.

ЈОШ НЕКЕ ПОЈАВЕ МЕТОНИМИЈЕ И ОСВРТ НА МУЛТИМОДАЛНУ АНАЛИЗУ

Још један тип метонимије који се може видети у овом медијском покривању јесте и ДЕО – ЦЕЛИНА, где се званични представник државе користи као преносник у метонимијском обрасцу. Тако налазимо на примере попут *Сасијанак*

3 За разлику од емотивно обојених имена престоница, за које аутори наводе да су виђени или као моћни посредници или глобални „зиковци“. Ослањајући се на грађу из Хрватског националног корпуса, у поређењу градова који се у домаћим медијима својих земаља јављају као преносници у овом типу метонимија, међу најчешћим се налазе Багдад, Вашингтон, Москва. Београд се налази на четвртм месту. Аутори процењују да око девет посто (9.16%) појављивања имена ове престонице носи метонимијско значење, што је више у поређењу са градовима попут Лондона (4.6%), Сарајева (2.8%), Париза (2.61%) или Берлина (1.94%) (Brdar & Brdar-Szabo 2009: 235).

Вучића и *Курђија* у Бриселу није био узалуд или *Вучић* и *Курђи* су се претходној четвртици нашли за преговарачким столом у Бриселу. У англофоним медијима нема много примера такве метонимије (један од ретких *Following pressure from Western powers, Kurti postponed the implementation of these measures until the beginning of September*). У свим примерима, јасно је да нису сами они били у ситуацији да преговарају, већ су били праћени тимом људи са обе стране, али је фокус усмерен на њих.

Када је реч о представницима држава, овде ћемо се осврнути и на визуелне аспекте метонимије кроз мултимодалну анализу и погледати какве су фотографије одабране за чланке које смо анализирали.

У случају дневног листа *Би-Би-Си* на енглеском, фотографија 1 представља продуктан метонимијски ланац ДРЖАВА – ВЛАДА, будући да су одабране заставе као симболи суверенитета држава. Са леве стране на фотографији се налази застава Косова, док је са десне стране застава Републике Србије. Тако се на визуелном плану наставља метонимијски ланац ДРЖАВА – ВЛАДА, будући да се подједнако наглашава учешће Србије и Косова у дијалогу. Као што се може видети у Шеми 2, метонимија ДРЖАВА – ВЛАДА је учесталија у тексту новинских чланака на енглеском језику, а тај метонимијски ланац се наставља и на плану фотографије у *Би-Би-Сијевом* чланку.

Фотографија 1 – *Би-Би-Си* на енглеском

Као што је у анализи текста новинских чланака претходно истакнуто, једино се у *Би-Би-Сијевом* тексту на енглеском језику Русија уводи као спољни фактор у дијалогу Београда и Приштине. Наиме, како се у листу наводи, Русија преко Србије жели да дестабилизује Европу, те се ова прича наставља и на визуелном плану. Метонимијски однос БЛИСКО – ПОЗНАТО који спомињу Каталано и Во (2013: 415) у анализи метонимије на фотографијама може се у случају фотографије 2 тумачити као метонимијско представљање позадинских догађаја у које је укључена и Русија. Будући да је комбинација застава Србије и Русије, као и граница Косова и Крима (и не тако видљив натпис који комбинује руски и српски језик: *Косово зшо Сербия, Крим је Русија*) постављена у други план, а не у први, на тај начин се појмовном метонимијом даје сигнал читаоцима да утицај руске спољне политике треба сместити у позадину приче о дијалогу Београда и Приштине, који чини срж новин-

ске вести *Би-Би-Сијевој* чланка. Такође, на примеру ове фотографије уочавамо како се помоћу појмовне метонимије на визуелном плану може угутити на позадинско знање читалачког аудиторијума, на шта упозорава Литмор (2015).

Фотографија 2 – Би-Би-Си на енглеском

Иако наша анализа показује да се у текстовима на енглеском језику не налази много помена представника Србије и Косова у дијалогу, Александра Вучића и Љлбана Куртија, у дневном листу *Би-Би-Си* на енглеском су они приказани на фотографијама (фотографија 3). На овај начин је на визуелном плану наглашена њихова улога у ситуацији кроз метонимију ДЕО – ЦЕЛИНА. Као у случају горенаведеног примера *Никсон је домбардовао Ханој* који наводе Лејкоф и Џонсон (1980:40), подразумева се да ови политичари нису једини актери у дијалогу Београда и Приштине, већ да са њима раде преговарачки тимови са обе стране. Међутим, уреднички одабир фотографија двојице представника на истој позадини путем појмовне метонимије ДЕО – ЦЕЛИНА подједнако ставља нагласак на њихову истакнуту улогу у овим догађајима.

Фотографија 3 – Дојче вел (пренос Ројтерсове вести)

У српским медијима такође налазимо пример метонимије ДЕО – ЦЕЛИНА на визуелном плану, а у овом случају се уз помоћ појмовне метонимије наглашава утицај Европске уније у дијалогу. Наиме, у дневном листу *Н1* одабрана је фотографија високог представника Европске уније за спољну и безбедносну политику, Жозепа Бореља (фотографија 4). Уреднички одабир ове фотографије на којој читаоци могу видети Бореља, који је у дијалогу Београда и Приштине представник Европске уније, може се тумачити кроз метонимијски пренос ДЕО – ЦЕЛИНА као улога коју Европска унија има у дијалогу Београда и Приштине.

Фотографија 4 – Н1

ЗАКЉУЧАК

Резултати показују да је метонимија ДРЖАВА – ВЛАДА продуктивнија у енглеском језику (78% примера на енглеском језику, док је 22% на српском). Са друге стране, у српском је продуктивнија метонимија ПРЕСТОНИЦА – ВЛАДА (од укупног броја анализираних примера, 79% примера је на српском језику). Разлози за то могу бити постизање кохеренције и кохезије у тексту, али ова појава се може приписати и идеолошкој обојености у језичком избору, као и у избору фотографија. Као што наводи Литмор (2015: 1), метонимија је, иако веома присутна у нашем начину размишљања, ипак моћно средство за увођење суштинских нијансирања језика, као и различитих евалуација и перспектива. Појмовна метонимија нас због тога наводи да се ослањамо на наше позадинско и заједничко знање, и на тај начин може служити у корист грађења веза у склопу дискурсне заједнице или, пак, може ићи у супротном смеру и олакшати друштвено дистанцирање.

Како на текстуалном, тако и на визуелном плану, доказано је да постоји идеолошка позадина у извештавању о дијалогу између Косова и Србије, а то је посебно уочљиво у *Би-Би-Сијевом* тексту који на оба нивоа уводи Русију као актера у овом

дијалогу (путем метонимије ДРЖАВА – ВЛАДА у новинском тексту и ДРЖАВА – ВЛАДА/БЛИЗИНА – (НЕ)ПОЗНАТО на фотографији 2). Ипак, потребно је узети већи узорак у обзир за даље испитивање ових резултата. Такође, наша анализа није се бавила инстанцама везаним за Брисел као географски појам, што може бити једна од полазних тачака за даља истраживања по угледу на истраживање везано за метонимијску и дословну употребу термина Шенген у текстовима везаним за ЕУ (Halverson & Engene 2010).

ИЗВОРИ

- <https://www.bbc.com/news/world-europe-62702819>
<https://www.bbc.com/serbian/lat/balkan-62701233>
<https://www.dw.com/en/eu-announces-settlement-in-serbia-kosovo-id-dispute/a-62952041>
<https://www.reuters.com/world/europe/eu-says-serbia-kosovo-settle-dispute-over-identity-documents-2022-08-27/>
<https://rs.n1info.com/vesti/borel-verujem-da-je-moguce-resiti-i-pitanje-registrarskih-tablica/>

ЛИТЕРАТУРА

- Брдар 2007: Mario Brdar. Topic-continuity, Metonymy and Locative Adverbials: A Cognitive-functional Account. *Suvremena lingvistika*, 63(1), 13–29.
- Брдар 2015: Mario Brdar, Metonymic Chains and Synonymy. *Fluminensia*, 27(2), 83–101.
- Брдар & Брдар-Сабо 2009: Mario Brdar & Rita Brdar-Szabó. “The (Non-)metonymic Use of Place Names in English, German, Hungarian, and Croatian”. In Klaus-Uwe Panther, Linda L. Thornburg and Antonio Barcelona (Eds.). *Metonymy and Metaphor in Grammar*. Amsterdam: John Benjamins, 229–257.
- Драгићевић 2010: Рајна Драгићевић. *Лексиколоија српској језика*. Београд. Завод за уџбенике и наставна средства.
- Каталано и Во 2013: Theresa Catalano & Linda R. Waugh. The Ideologies behind Newspaper Crime Reports of Latinos and Wall Street/CEOs: A Critical Analysis of Metonymy in Text and Image. *Critical Discourse Studies*, 10(4), 406–426.
- Кевечеш и Раден 1998: Zoltán Kövecses & Günter Radden. Metonymy: Developing a Cognitive Linguistic View. *Cognitive Linguistics*, 9(1), 37–78.
- Лејкоф & Џонсон 1980: Lakoff, G., & Johnson, M. (1980). *Metaphors We Live By*. Chicago: University Of Chicago Press.
- Литмор 2015: Littlemore, J. (2015). *Metonymy Hidden Shortcuts in Language, Thought and Communication*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Раден и Кевечеш 2014: Гунтер Раден & Золтан Кевечеш. „Ка теорији метонимије.“ *Језик и сазнање: Хресџоматија из коиницивне линвистиике*. Ур. Катарина Расулић & Душка Кликовац. Београд: Филолошки факултет, 307–336.
- Ферклаф 2015: Norman Fairclough. *Language and Power*. Abingdon: Routledge.
- De Mendoza Ibáñez, Ruiz F. J., & Hernández, Pérez L. (2003). Cognitive Operations and Pragmatic implication. *Metonymy and Pragmatic Inferencing*, 23–49.
- Halverson, S. L., & Engene, J. O. (2010). Domains and Dimensions in Metonymy: A Corpus-Based Study of Schengen and Maastricht. *Metaphor and Symbol*, 25(1), 1–18.

ДОДАТАК

1. Би-Би-Си (на енглеском)

Објављено 27.8.2022.

1. Serbia-Kosovo ID document row settled, says EU
2. Serbia and Kosovo have settled a dispute over the movement of citizens across their border, the EU said.
3. Under EU negotiations, Serbia agreed to abolish entry/exit documents for Kosovo ID holders, while Kosovo agreed not to introduce them for Serbian ID holders, he said.
4. But the two countries are yet to agree on the contested use of Serbian car number plates issued in north Kosovo.
5. In 2008, predominantly ethnic-Albanian Kosovo declared independence from Serbia, which never recognised the move and continues to treat Kosovo as part of its territory.
6. Some 50,000 people in these areas oppose having Kosovan number plates, because they refuse to recognise Kosovo's independence.
7. "Kosovo Serbs, as well as all other citizens, will be able to travel freely between Kosovo and Serbia using their ID cards," he tweeted.
8. After the break-up of Yugoslavia in the 1990s, Kosovo - a province of the former country - sought its own autonomy and independence.
9. Serbia responded with a brutal crackdown against ethnic Albanians seeking independence.
10. A total of 99 out of 193 United Nations countries now recognise Kosovo's independence, including the US, the UK and 22 out of 27 EU countries.
11. Is Russia involved?
12. Kosovo's government says Serbia is stirring up ethnic tensions and Russia is supporting it.
13. Serbia and Russia are traditional allies. Following Russia's invasion of Ukraine, Serbia refused to join other European nations' sanctions regime.

2. Би-Би-Си (на српском)

Објављено 27.8.2022. (ажурирано 29.8.2022.)

1. Србија, Косово и Европска унија: Договор Београда и Приштине о личним картама -за преговараче успех, од опозиције критике
2. Вест, коју је девет дана после дијалога у Бриселу саопштио високи званичник Европске уније за спољну политику и безбедност Жозеп Борел, наводи да су Београд и Приштина постигли договор о личним картама изазвала је различите реакције на Балкану.
3. Док представници Српске листе на Косову, блиске властима у Београду, поручују да је то „успех српске дипломатије”, поједини опозиционари оцењују да је за Србију „једина промена признање докумената с Косова”.

4. Исто је и у Приштини, премијер Аљбин Курти се хвали да је договором постигнут реципроцитет, опозиција потез критикује са различитих позиција, преноси портал Косев.
5. Како заиста изгледају преговори Србије и Косова у Бриселу
6. Председник Србије Александар Вучић изјавио је да је Србија успела да у договору са Приштином извуче најбоље могуће, наводећи да је тај договор усмени.
7. Питање пререгистрација српских таблица са ознакама градова на Косову на косовске, за сада је остало нерешено, али је Жозеп Борел рекао да верује да ће Београд и Приштина и око тога постићи договор.
8. И док представници Српске листе хвале споразум у делу опозиције у Београду, ојједи су мало другачији.
9. „Имамо договор. У оквиру дијалога под покровитељством ЕУ, Србија је пристала да укине улазне и излазне документе за носиоце косовских личних карата, а Косово се сложило да их не уводи за носиоце српских личних карата”, написао је Борел на Твитеру.
10. Постизање договора потврдио је на Твитеру и специјални изасланик ЕУ за дијалог Београда и Приштине Мирослав Лајчак.
11. Поручио је да је Србија спремна да изда документ „у коме би писало да се омогућава коришћење личних карата издатих од стране Приштине искључиво из практичних разлога”.
12. Затим су на Балкан стигли и европски посредник Мирослав Лајчак и амерички изасланик за Балкан Габријел Ескобар. Два дана после њихових посета Београду и Приштини, договор о личним картама је постигнут.
13. Четрнаест година после проглашења независности, Косово је признало око 100 земаља. Ипак, тачан број није познат. Приштина наводи бројку од 117 земаља, а у Београду кажу да их је далеко мање.

3. Ројтерс (на енглеском)

Објављено 27.8.2022.

1. EU says Serbia, Kosovo settle dispute over identity documents
2. BRUSSELS, Aug 27 (Reuters) - Serbia and Kosovo have settled an ethnic dispute over the movement of citizens across their border, European Union foreign policy chief Josep Borrell said on Saturday.
3. The dispute stemmed from predominantly ethnic Albanian Kosovo's declaration of independence from Serbia in 2008, something Belgrade has refused to recognise.
4. Serbia and Kosovo still have to agree on the hotly contested use of Serbian car number plates issued in the north of Kosovo where Serbs defy the government in Pristina and see Belgrade as their capital.
5. Independent Kosovo is recognised by the United States, all but five EU members, but not by a number of other states including Serbia's allies Russia and China.
6. The most recent flareup of tensions between Serbia and Kosovo has been triggered by a directive for Kosovo authorities for local Serbs to switch their car number plates from Serbian to Kosovo ones from Sept 1.

7. He also said Serbia would be issuing a “a general disclaimer” in which it would be written that the use of identity cards issued by Pristina was allowed for practical reasons with an aim of facilitating the freedom of movement but not tantamount to the recognition of Kosovo’s independence.
8. “Under the EU-facilitated Dialogue, Serbia agreed to abolish entry/exit documents for Kosovo ID holders and Kosovo agreed to not introduce them for Serbian ID holders,” Borrell tweeted.
9. Belgrade and Kosovo’s Serb minority also claim entitlement under a 2013 EU-brokered agreement to an association of semi-autonomous majority-Serb municipalities, which Pristina has refused to implement.

4. Дојче веле (на енглеском)

Објављено 27.8.2022.

1. EU declares settlement in Serbia-Kosovo ID spat
2. The European Union declared a solution just days before Kosovo was set to introduce measures that had angered its neighbor.
3. Josep Borrell, the EU’s foreign policy chief, said on Saturday that a deal had been reached to settle the recent ethnic tensions between Serbia and Kosovo that had flared over a dispute about identity documents.
4. What are the current tensions between Serbia and Kosovo?
5. The recent increase in tensions between the Balkan neighbors came about after Kosovo announced a plan to force Serbs with Serbian identity cards to obtain an additional document when entering the country.
6. Serbia had already refused to recognize identity documents from Kosovo.
7. Pristina accused Belgrade of instigating the riots, while Serbian officials said Kosovo was planning a “pogrom” of its Serb minority.
8. Albanian-majority Kosovo declared independence from Serbia in 2008, but Belgrade has not formally recognized this.

5. Н1 (на српском)

Објављено 28.8.2022.

1. Борел: Верујем да је могуће решити и питање регистарских таблица
2. Високи представник за спољну и безбедносну политику ЕУ Жозеп Борел изразио је уверење да је могуће решити и отворени проблем око таблица између Београда и Приштина.
3. У оквиру дијалога уз посредовање ЕУ, Србија је пристала да укине документе за улазак/излаз за оне који имају косовска лична документа, а Косово се сложило да их не уводи за оне који имају српске личне карте, објавио је јуче на Твитеру Борел.
4. На последњој рунди разговора у Бриселу председника Србије Александра Вучића и косовског премијера Љбина Куртија није постигнут споразум о регистарским таблицама и личним документима, у оквиру мера реципроцитета а које је Приштина најавила најпре да ће почети да их примењује од 1. августа, али је на инсистирање међународне заједнице то одложено за 1. септембар.

Božana S. SOLUJIĆ

Tamara M. JEVRIĆ

CONCEPTUAL METONYMY IN MEDIA COVERAGE OF THE DIALOGUE
BETWEEN SERBIA AND KOSOVO AND METOHİJA IN SERBIAN
AND ANGLOPHONE MEDIA

SUMMARY

During the summer of 2022 tensions grew in the Balkans after Kosovo refused to recognise Serbian identity cards when entering their territory, reciprocating the same measure Serbia had taken previously. After this, Kosovo's government also declared that Serbian number plates would no longer be officially recognised in Kosovo and Metohija. This led to the EU-facilitated Dialogue between officials of Serbia and Kosovo. Our corpus consists of news published at the end of August 2022 which deal with the dialogue. The article deals with the analysis of conceptual metonymy in the media coverage of the abovementioned events in Serbian and anglophone media in order to determine whether a certain type of metonymy is more present in one of the languages. Given the fact that metonymies are a potent tool because of their subtlety in the text, the aim of the analysis is to isolate metonymies from the text and photographs in the news articles, and highlight possible implications of their use. Finally, the papers looks into how metonymy shapes the processing of the ideological background of these events.

Key words: conceptual metonymy, metonymy of place, cognitive linguistics, multimodal analysis, ideology.